

**STRATEGY FOR THE IMPLEMENTATION OF THE SCHOOL SCHEME IN POLAND
FROM 2023/2024 TO 2028/2029 SCHOOL YEAR**

DATE OF ADOPTION: 28 APRIL 2023

---

¹ Please indicate the Member State or, if Regional Strategy, the Member State and the Region concerned.

² When amended, please keep track changes, justify modifications and refer to involvement of authorities/ stakeholders in the amendments.

Contents

1.	ADMINISTRATIVE LEVEL OF IMPLEMENTATION.....	4
2.	NEEDS AND RESULTS TO BE ACHIEVED.....	4
2.1.	Identified needs.....	4
2.2.	Objectives and indicators.....	5
2.3.	Baseline.....	6
3.	BUDGET	7
3.1.	Union aid for the school scheme	7
3.2.	National aid granted, in addition to Union aid, to finance the school scheme	7
3.3.	Existing national schemes.....	9
4.	TARGET GROUP/S.....	10
5.	LIST OF PRODUCTS DISTRIBUTED UNDER THE SCHOOL SCHEME.....	11
5.1.	Fruit and vegetables	11
5.1.1.	Fresh fruit and vegetables and fresh products of the banana sector - Article 23(3)(a) of the basic act	11
5.1.2.	Processed fruit and vegetable products – Article 23(4)(a) of the basic act.....	12
5.2.	Milk and milk products.....	13
5.2.1.	Milk - Article 23(3)(b) of Regulation (EU) No 1308/2013	13
5.2.2.	Milk products - Article 23(4)(b) of Regulation (EU) No 1308/2013	13
5.2.3.	Milk products - Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013	14
5.3.	Prioritisation of fresh fruit and vegetables and drinking milk.....	15
5.4.	Scheme products & other agricultural products in the educational measures.....	15
5.5.	Criteria for the choice of products distributed under the school scheme and any priorities for the choice of those products	15
6.	ACCOMPANYING EDUCATIONAL MEASURES.....	16
7.	ARRANGEMENTS FOR IMPLEMENTATION	18
7.1.	Price of school fruit and vegetables/milk.....	18
7.2.	Frequency and duration of distribution of school fruit and vegetables/milk and of accompanying educational measures	19
7.3.	Timing of distribution of school fruit and vegetables/milk	20

7.4.	Distribution of milk products in Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013	21
7.5.	Selection of suppliers.....	21
7.6.	Eligible costs.....	21
	7.6.1. Reimbursement rules	21
	7.6.2. Eligibility of certain costs	22
7.7.	Involvement of authorities and stakeholders	22
7.8.	Information and publicity	23
7.9.	Administrative and on-the-spot checks.....	24
7.10.	Monitoring and evaluation.....	24

1. ADMINISTRATIVE LEVEL OF IMPLEMENTATION

Article 23(8) of Regulation (EU) No 1308/2013 (hereafter, the basic act) and Article 2(1)(a) of the Commission Implementing Regulation (EU) 2017/39 (hereafter, implementing regulation)

National	☒	<p><i>Optional comment for information on implementation: e.g. repartition of competences, any differences in implementation at regional or local level.</i></p> <p>Program wdrażany jest w sposób jednolity na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.</p>
Regional	☐	<p><i>If the strategy is drawn at regional level, please indicate here:</i></p> <p><i>1) which provisions or procedures are in place to ensure coordination for the design and implementation of the school scheme at Member State level (eg. committee ...)</i></p> <p><i>2) the single contact point for relations with the Commission (name of the institution/body, department, address, mail)</i></p> <p>Nie dotyczy</p>

2. NEEDS AND RESULTS TO BE ACHIEVED

2.1. Identified needs

- Please refer to the lessons learnt from the implementation of school scheme in 2017-2023, the recommendations from the scheme evaluation (in order to overcome the identified weaknesses) and how they were integrated into the identified needs and objectives for the 2023-2029 period.

Raport z oceny realizacji „Programu dla szkół” w Polsce za lata szkolne 2017-2023 rekomenduje m.in.:

- wzrost intensywności programu poprzez zwiększenie liczby porcji udostępnianych dzieciom, częstotliwości udostępniania oraz okresu realizacji programu w roku szkolnym,
- rozszerzenie grupy docelowej, a w tym celu zwiększenie budżetu programu, tj. finansowania ze środków unijnych i krajowych

W przypadku uzyskania zwiększonego finansowania „Programu dla szkół”, powyższe rekomendacje będą w miarę możliwości uwzględniane w zależności od wysokości dostępnych środków.

- Article 23(8) of the basic act and. Article 2(1)(b) of the implementing regulation

Realizacja Programu przyczyni się do skutecznego przeciwdziałania następującym problemom:

- 1) wzrastającej liczbie dzieci i młodzieży w wieku szkolnym dotkniętych nadwagą i otyłością,
- 2) wzrostowi zachorowań na choroby cywilizacyjne spowodowane nieodpowiednią dietą, wynikającą m.in. z braku ukształtowania w młodym wieku zdrowych nawyków żywieniowych,
- 3) zbyt niskiej konsumpcji owoców i warzyw oraz mleka w Polsce.

2.2. Objectives and indicators

Article 23(8) of the basic act and Article 2(1)(c) of the implementing regulation

General objective(s)	Impact indicator(s)	Specific objective(s)	Result Indicator(s)	Output Indicator(s)
<p>Increase share of fruit/vegetables/milk consumption in children's diets and achieve healthy eating habits</p> <p>1) trwała zmiana nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie</p>	<p>% change in direct and indirect consumption of fruit/vegetables/milk by children after X years of intervention</p>	<p>Increase fruit/vegetables/milk consumption by children in schools</p> <p>1) zwiększenie liczby dzieci i</p>	<p>% of children participating in the school scheme per school year on total number of children in the target group</p>	<p>Number of children participating in the school scheme per school year</p>
			<p>% of schools participating in the school scheme per school year on total number of</p>	<p>Number of schools participating in the school</p>

<p>udziału owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych w ich codziennej diecie, na etapie rozwoju, na którym kształtują się nawyki żywieniowe, oraz</p> <p>2) upowszechnienie zdrowej, zbilansowanej diety i wzrost świadomości społecznej w tym zakresie wśród dzieci i ich rodziców.</p>	<p>% zmiany w spożyciu :</p> <p>co najmniej 5% zmiana w okresie objętym badaniem (wzrost ogółem, czyli zarówno w szkole jak i w domu łącznie).</p> <p>zwiększanie wiedzy dzieci nt. zdrowego sposobu odżywiania:</p> <p>co najmniej 10% wzrost wiedzy dzieci nt. znaczenia I zalecanej częstotliwości spożycia owoców i warzyw oraz mleka</p>	<p>młodzieży uczestniczącej w Programie,</p> <p>2) zwiększenie ilości owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych spożywanych przez dzieci i młodzież w Programie (wzrost ogółem, czyli zarówno w szkole jak i w domu łącznie).</p>	<p><i>schools in the target group</i></p>	<p><i>scheme per school year</i></p>
		<p><i>Increase knowledge by children in schools about the variety of agricultural products and about healthy eating habits</i></p> <p>10%</p>	<p><i>% of children involved in accompanying educational measures per school year on total number of children in the target group</i></p> <p>10%</p>	<p><i>Average consumption of school fruit and vegetables/milk per child and per school year (quantity or portions)</i></p>
		<p><i>Number of children involved in educational measures per school year</i></p> <p>wszystkie dzieci uczestniczące w programie</p> <p><i>Expenditure on educational measures per school year</i></p>		

2.3. Baseline

Article 23(8) of the basic act and Article 2(1)(d) of the implementing regulation

Dane bazowe, które zostaną wzięte pod uwagę jako punkt odniesienia w realizacji oraz ocenie programu w latach szkolnych 2023/2024-2028/2029 będą to dane pozyskane w ramach badania zerowego w ramach przeprowadzanej ewaluacji kolejnego okresu realizacji programu w latach szkolnych 2023/2024-2028/2029. Dodatkowo zostaną wzięte pod uwagę jako punkt odniesienia dane zebrane w ramach ewaluacji programu za lata szkolne 2017/2018-2022/2023.

3. BUDGET

3.1. Union aid for the school scheme

Article 23a of the basic act and Article 2(1)(e) of the implementing regulation

EU aid for the school scheme (in EUR)	Period 1/8/2023 to 31/7/2029		
	School fruit and vegetables	School milk	Common elements if applicable
Distribution of school fruit and vegetables/school milk	11 605 023,00	12 258 428,00	
Accompanying educational measures	333 163,00	333 163,00	
Monitoring, evaluation, publicity ⁴	200 000,00	200 000,00	
Total	12 138 186,00	12 791 591,00	
Overall total	24 929 777,00		

Na potrzeby niniejszej strategii zakłada się, że finansowanie Programu w kolejnych latach szkolnych objętych przedmiotową strategią utrzyma się przynajmniej na poziomie wynikającym z poziomu alokacji przyznanej Polsce z budżetu unijnego (24 929 777 EUR) określonego w Decyzji Wykonawczej Komisji (UE) 2023/106 z dnia 11.1.2023 r. w sprawie wstępnych przydziałów pomocy Unii państwom członkowskim na rzecz programu „Owoce i warzywa w szkole” i „Mleko w szkole” na okres od dnia 1 sierpnia 2023 r. do dnia 31 lipca 2029 r. Zaprezentowany rozdział budżetu ma charakter szacunkowy. Rozdział dostępnego budżetu na poszczególne działania w ramach programu w kolejnych latach szkolnych będzie ustalany na rok szkolny w zależności od zaistniałych bieżących zmiennych mających wpływ na potrzeby realizacji programu.

3.2. National aid granted, in addition to Union aid, to finance the school scheme ⁵			
Article 23a(6) of the basic act and Article 2(2)(d) of the implementing regulation			
No	☐		
Yes	☒		
If yes, amount (in national currency)	Milk/milk products⁶		
	Fruit/vegetables	Milk/milk products other than Annex V	Annex V products
Supply/distribution	64 050 000,00 zł,	64 050 000,00 zł	0,00 zł

⁴ Member States wishing to provide a more detailed breakdown (monitoring, evaluation, publicity, costs for transport and distribution insofar as they are not covered by expenditure for the supply/distribution of school fruit and vegetables/milk) may add lines for the estimated sub-total expenditure.

⁵ National or regional level

⁶ *The higher level of detail than in table under section 4.1, with a separate category for Annex V products, is meant to capture more precisely information on implementation of the school scheme: the limitation of Union aid to the milk component of Annex V products, set out in Article 23(5) of the basic act, entails per se national aid if a parental contribution is not required. This may not be the case for other milk products, hence the separate column.*

Accompanying educational measures	0	0	
Monitoring, evaluation, publicity	0	0	
Total	128 100 000 zł		
<p>Comment/explanatory text (eg. name of the national aid, legal basis, duration). <i>In the event that national aid is granted to finance common elements, please add a column (common elements) to report it.</i></p> <p>Należy mieć na uwadze, że poziom krajowej pomocy określony jest corocznie dla każdego kolejnego roku szkolnego w rozporządzeniu Rady Ministrów wydawanym zgodnie z artykułem 38z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 185 i 1370).</p> <p>Zakłada się, że budżet krajowy dla roku szkolnego 2023/2024 zostanie ustalony na poziomie 128 100 000 zł., tj. wyniesie on 27 367 116,73 EUR wg kursu EBC z 30 grudnia 2022 r. 1 EUR = 4,6808 PLN).</p>			

Existing national schemes	
Article 23a(5) of the basic act and Article 2(2)e of the implementing regulation	
No	☒
Yes	☐
<i>If yes (=existing national schemes extended or made more effective through Union aid under the school scheme), please indicate the arrangements to ensure added value of the school scheme through¹:</i>	
– Extension of the target group	☐
– Extension of the range of products	☐
– Increased frequency or duration of distribution of products	☐
– Enhanced educational measures (increased number or frequency or duration or target group of those measures)	☐
– Other: please specify (eg. if products originally not free of charge and that are provided free of charge)	☐
Comment/explanatory text	

---

¹ One or more

4. TARGET GROUP/S

Article 23(8) of the basic act and Article 2(1)(f) of the implementing regulation

School level	Age range of children	School fruit and vegetables	School milk
Nurseries		☐	☐
Pre-schools		☐	☐
Primary	klasy I – V tj. dzieci w wieku 6/7 lat – 11/12 lat	☒	☒
Secondary		☐	☐

Grupa docelowa obejmuje uczniów uczęszczających do młodszych klas szkół podstawowych, tzn. dzieci uczęszczające do klas I-V szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia oraz do klas I i II szkół baletowych, zwanych dalej „szkołami podstawowymi”. Wybór tak określonej grupy docelowej jest uzasadniony tym, że u uczniów w tym wieku najskuteczniej kształtują się nawyki żywieniowe

Jednakże w trakcie pandemii COVID-19, gdy szkoły często pracowały w trybie hybrydowym lub były czasowo zamykane na skutek wymogów sanitarnych system dystrybucji produktów był czasowo uelastyczniany poprzez rozszerzenie grupy docelowej na dzieci ze szkół podstawowych z klas VI-VIII.

Niniejsza strategia zakłada wprowadzenie podobnych jak wyżej rozwiązań w przypadku powrotu pandemii lub innych zjawisk o podobnym charakterze

W okresie objętym strategią w przypadku zmian istotnych uwarunkowań związanych z realizacją programu, np. o charakterze budżetowo-finansowym mogą być rozważane zmiany wskazanej grupy docelowej mając na celu optymalizację oraz zwiększenie efektywności realizacji programu.

5. LIST OF PRODUCTS DISTRIBUTED UNDER THE SCHOOL SCHEME

Article 23(9) of the basic act and Article 2(1)(g) of the implementing regulation

5.1. Fruit and vegetables

5.1.1. Fresh fruit and vegetables and fresh products of the banana sector - Article 23(3)(a) of the basic act

Apricots, cherries, peaches, nectarines, plums	☒	Carrots, turnips, salad beetroot, salsify, celeriac, radishes and other edible roots	☒
Apples, pears, quinces	☒	Cabbages, cauliflowers and other edible brassicas	☐
Bananas	☐		
Berries (strawberries)	☒	Cucumbers, gherkins	
Figs	☐	Lettuces, chicory and other leaf vegetables	☐
Grapes	☐	Lentils, peas, other pulses	☐
Melons, watermelons	☐	Tomatoes	☒
Citrus fruit	☐	Other vegetables: please specify ⁸	☐
Tropical fruit ⁹	☐	Sweet peppers	☒
Other fruit: please specify (e.g. kiwis, persimmons, nuts)	☐	Kohlrabi	☒
.....			

Average diversity of fresh fruit products envisaged by the strategy, per establishment for one school year:		Average diversity of fresh vegetable products envisaged by the strategy, per establishment for one school year:	
1-6 products	☒	1-3 products	☐
7-14 products	☐	3-6 products	☒
> 14	☐	7-10	☐
		> 10	☐

⁸ Agricultural products other than fruit and vegetables, as referred to in Article 23(7) of the basic act (e.g. olives), should not be reported here but under section 6.3

⁹ Pineapples, Avocados, Guavas, Mangos and Mangostines

5.1.2. Processed fruit and vegetable products – Article 23(4)(a) of the basic act¹⁰

Products distributed under the school scheme		Added salt			Added fat			Comments (optional)
		No	Yes		No	Yes		
Fruit juices	☒							
Fruit purées, compotes	☐	☐	☐	<i>If yes, please indicate the limited quantity</i>	☐	☐	<i>If yes, please indicate the limited quantity</i>	
Jams, marmalades	☐	☐	☐		☐			
Dried fruits	☐	☐	☐		☐			
Vegetable juices	☐	☐	☐		☐			
Other: please specify	☐	☐	☐		☐			
.....								

¹⁰ 1) Please tick the box for the products to be distributed under the school scheme and 2) please tick the box no/yes to indicate if they may contain added salt and/or fat – nb. added sugar is not allowed for those products, according to Article 10 of the Commission Delegated Regulation (EU) 2017/40 - and remove the box for added salt and/or fat where not relevant (e.g. fruit juices). 3) If yes, please indicate the percentage of added salt and/or fat on the total weight of the product, where such a percentage is set at national level, according to national provisions or for the purposes of the school scheme, or comment.

5.2. Milk and milk products

5.2.1. Milk - Article 23(3)(b) of Regulation (EU) No 1308/2013

Drinking milk and lactose-free versions	X
---	---

5.2.2. Milk products - Article 23(4)(b) of Regulation (EU) No 1308/2013¹¹

Products distributed under the school scheme	Added salt				Added fat			Comments (optional)
	No	Yes			No	Yes		
Cheese and curd	☒	☐	☒	<i>If yes, please indicate the limited quantity</i>	☒	☐	<i>If yes, please indicate the limited quantity</i>	
Plain yoghurt	☒	☒	☐		☒	☐		
Fermented or acidified milk products without added sugar, flavouring, fruits, nuts or cocoa	☒	☒	☐		☒			

Uwzględnienie serka twarogowego w porcjach dostarczanych w ramach programu dla szkół wynika z przyjętego założenia, że uczniowie powinni mieć możliwość poznawania pełnego zestawu smaków oferowanych przez różne produkty mleczne. Skład serka twarogowego musi spełniać normy producenta jak również wysokie wymagania jakościowe wynikające z norm handlowych. Takie produkty mogą zawierać niewielką zawartość soli, zgodnie z recepturą wytwarzania, i zwykle jest to nie więcej niż 0,75 g soli na 100g produktu.

¹¹ Please tick the box for the products to be distributed under the school scheme and the box no/yes to indicate if they may contain added salt and/or fat (the table does not mention added sugar, to reflect Article 10 of the Commission Delegated Regulation (EU) 2017/40); please remove the box for added salt and/or fat where not relevant). If yes, please indicate the percentage of added salt and/or fat on total weight (where such a percentage is set according to national provisions or for the purposes of the scheme) or comment.

5.2.3. Milk products - Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013

Załącznik V nie ma zastosowania w przypadku Polski.

Products to be distributed under the school scheme		Added salt			Added fat			Added sugar
		No	Yes		No	Yes		
Category I (milk component $\geq 90\%$). Fermented milk products without fruit juice, naturally flavoured	☐	☐	☐	<i>If yes, please indicate the limited quantity</i>	☐	☐	<i>If yes, please indicate the limited quantity</i>	%
Category I (milk component $\geq 90\%$). Fermented milk products with fruit juice, naturally flavoured or non-flavoured	☐	☐	☐		☐	☐		%
Category I (milk component $\geq 90\%$). Milk-based drinks with cocoa, with fruit juice or naturally flavoured	☐	☐	☐		☐	☐		%
Category II (milk component $\geq 75\%$). Fermented or non-fermented milk products with fruit, naturally flavoured or non-flavoured	☐	☐	☐		☐	☐		%

5.3. Prioritisation of fresh fruit and vegetables and drinking milk

Article 23(3) of the basic act

W dystrybucji produktów do szkół w Polsce priorytet mają świeże owoce i warzywa oraz mleko spożywcze. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w przewadze liczby porcji ww. produktów w koszyku dostaw w stosunku do wszystkich porcji otrzymywanych przez uczniów w trakcie danego roku szkolnego.

5.4. Scheme products & other agricultural products in the educational measures

Article 23(7) of the basic act and Article 2(1)(g) of the implementing regulation

Scheme products		
Yes		No
☐	Please list the products:	X
Other agricultural products		
Yes		No
☐	Please list the products:	☐

5.5. Criteria for the choice of products distributed under the school scheme and any priorities for the choice of those products

Article 23(11) of the basic act and Article 2(2)(a) of the implementing regulation

Health considerations	X
Environmental considerations	☐
Seasonality	X
Variety of products	X
Availability of local or regional produce	X
Any comments – including e.g. on the required quality of products	
Any priority/ies for the choice of products:	
Local or regional purchasing	☐
Any comments	
Organic products	X
Any comments	
Produkty ekologiczne mogą być dystrybuowane wśród uczniów w ramach zajęć	

edukacyjnych np. jabłka ekologiczne podczas wycieczek do sadów (tzw. działania towarzyszące realizowane na podstawie art. 5 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2017/40). Brak produktów ekologicznych w ramach standardowej dystrybucji w ramach programu.	
--	--

Short supply chains	☐
Any comments	
Environmental benefits (please specify: <i>e.g. food miles, packaging ...</i>)	☐
Any comments	
Products recognised under the quality schemes established by Regulation (EU) No 1151/2012	☐
Any comments	
Fair-trade	☐
Any comments	
Other, please specify:	

6. ACCOMPANYING EDUCATIONAL MEASURES

Article 23(10) of the basic act and Article 2(1)(j) of the implementing regulation

Title	Objective	Topics	Description
<i>School gardens</i>	<i>Make children aware of the origin/growing process</i>	<i>.e.g. Reconnection of children to agriculture, healthy eating habits, local food chains, organic production, sustainable production, food waste, other...</i>	<i>Short and factual description of the envisaged measure: what (e.g. setting up and maintenance of a school garden ...), who (e.g. children in primary schools. teachers are also involved), where (e.g. measure implemented at national/regional/local level) how (which body or professional ...) – with links to website with pedagogical tools already available or to be made available – to the extent possible as not all those information elements may be available at the time of elaboration of the strategy</i>
<i>Visits to farms/ farmers' markets/dairies..</i>			
<i>Tasting classes/cooking workshops...</i>			
<i>Lessons, lectures, workshops</i>			

<i>Other activities (e.g. competitions, games; themed periods ^{12.})</i>			
---	--	--	--

Działania edukacyjne w ramach Programu dla szkół realizowane są przez szkoły podstawowe zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej². Zgodnie z ww. zasadami wszystkie szkoły podstawowe uczestniczące w Programie dla szkół mają obowiązek realizacji w każdym semestrze co najmniej dwóch z następujących działań do wyboru:

- organizowanie konkursów i festynów tematycznych;
- organizowanie wycieczek do gospodarstw rolnych, gospodarstw ogrodniczych, zakładów przetwórstwa owoców i warzyw, w tym gospodarstw ekologicznych lub zakładów przetwarzających produkty mleczne, a także wycieczek na lokalne rynki, na których produkty te są oferowane;
- organizowanie warsztatów kulinarnych;
- zakładanie i prowadzenie ogródków szkolnych w różnych formach;
- wspólne spożywanie drugiego śniadania, połączone z degustacją owoców, warzyw, mleka i ich przetworów, z możliwością spożywania produktów regionalnych i ekologicznych;
- stosowanie innych sposobów upowszechniania informacji o korzyściach płynących ze spożywania owoców, warzyw, mleka i ich przetworów, w szczególności przez organizowanie wystaw, przygotowywanie prezentacji oraz wydawanie gazetek.

Każde z ww. realizowanych działań obejmuje każdorazowo edukację z zakresu:

- zasad zdrowego żywienia;
- pochodzenia i uprawy owoców i warzyw oraz produkcji produktów mlecznych, w tym produktów regionalnych i ekologicznych;
- przeciwdziałania marnotrawieniu żywności, w tym upowszechnianie wiedzy, jak przechowywać i przygotowywać żywność oraz jak postępować z odpadami spożywczymi i kuchennymi.

Jednocześnie mając na celu wspieranie realizacji ww. działań edukacyjnych przez szkoły podstawowe uczestniczące w Programie dla szkół, w każdym roku szkolnym organizowane są również na poziomie centralnym towarzyszące działania edukacyjne finansowane z budżetu UE programu. Działania te mogą mieć różnorodny charakter i formę kompatybilnie z zakresem i tematyką działań określonymi w rozporządzeniu MEN (np. finansowanie materiałów edukacyjnych, organizacja aktywności powiązanych z celami programu, np. warsztaty kulinarne, wycieczki edukacyjne i inne działania powiązane z celami programu, zgodne z legislacją UE oraz krajową). W zależności od realizowanych działań dzieci mogą otrzymywać w ich ramach produkty owocowo/warzywne lub mleczne, w tym jak już wspomniano w pkt 5.5 niniejszej strategii produkty ekologiczne. Wybór działań przewidzianych do realizacji w danym

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31.08.2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu realizacji w szkołach środków towarzyszących o charakterze edukacyjnym, które służą prawidłowej realizacji programu dla szkół oraz upowszechniają wśród dzieci zdrowe nawyki żywieniowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 1659 wraz ze zmianami).

roku szkolnym opiera się na analizie bieżących potrzeb i możliwości oraz dostępnego finansowania i efektywności poszczególnych działań. W procesie tym uwzględniane są zarówno opinie szkół czyli uczestników działań, a także rekomendacje merytoryczne resortów zaangażowanych w realizację celów programu, tj. rolnictwa, edukacji oraz zdrowia. Działania edukacyjne realizuje Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa działając w imieniu agencji płatniczej, tj. Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

---

¹² Eg. Food dude programme in IE, an evidence-based incentivised behaviour changing programme.

7. ARRANGEMENTS FOR IMPLEMENTATION

7.1. Price of school fruit and vegetables/milk

Article 2(2) of Delegated Regulation 2017/40.

Wszystkie produkty dystrybuowane w ramach Programu będą dostarczane uczniom bezpłatnie.

7.2. Frequency and duration of distribution of school fruit and vegetables/milk and of accompanying educational measures

Article 23(8) of the basic act and Article 2(2)(b) of the implementing regulation

Envisaged frequency of distribution:

	School fruit and vegetables	School milk
Once per week	☐	☐
Twice per week	☒	☒
Three times per week	☐	☐
Four times per week	☐	☐
Daily	☐	☐
Other : please specify ¹³	☐	☐

Any comments: Przepisy krajowe stanowią, że w trakcie danego roku szkolnego jest określona liczba porcji do rozdystrybuowania do szkół na ucznia w określonej, elastycznie przyjętej na skutek pandemii COVID-19, liczbie tygodni (poniżej). W efekcie, w różnych szkołach dystrybucja produktów w trakcie tygodnia może wyglądać nieco inaczej.

Envisaged duration of distribution:

	School fruit and vegetables	School milk
≤ 2 weeks	☐	☐
> 2 and ≤ 4 weeks	☐	☐
> 4 and ≤ 12 weeks	☐	☐
> 12 and ≤ 24 weeks	☒	☒
> 24 and ≤ 36 weeks	☒	☒
Entire school year	☐	☐
Any comment:		

Envisaged duration of accompanying educational measures during the school year:

(please indicate the number of hours or shortly explain/comment) co najmniej dwa działania w semestrze realizowane przez szkoły

¹³ Eg. Distribution once every two weeks

7.3. Timing of distribution of school fruit and vegetables/milk

Article 23(8) – and 23a(8) of the basic act in relation to the provision of other meals – of the basic act and Article 2(2)(b) of the implementing regulation

Envisaged timing of distribution during the day (*please tick one or more of the checkboxes below*):

	School fruit and vegetables	School milk
Morning/morning break(s)	☒	☒
Lunchtime	☐	☐
Afternoon/afternoon break(s)	☒	☒

7.4. Distribution of milk products in Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013

Article 23(5) of the basic act, Article 5(3) of Regulation (EU) No 1370/2013 ('the fixing regulation'), Article 2(2)(f) of the implementing regulation

No

Yes

7.5. Selection of suppliers

Article 23(8) of the basic act and Article 2(1)(l) of the implementing regulation

Działania z zakresu udostępniania uczniom produktów kwalifikowanych

Za realizację dostaw produktów kwalifikowanych do biorących udział w Programie szkół podstawowych mogą odpowiadać albo zatwierdzeni na potrzeby Programu dostawcy albo szkoły podstawowe, które występują jako wnioskodawcy .

Opcja pierwsza przewiduje, że produkty kwalifikowane dostarczane są do szkół podstawowych na podstawie umów zawieranych przez te szkoły z zatwierdzonymi dostawcami. Zatwierdzeni dostawcy jako podmioty odpowiedzialne za realizację dostaw produktów kwalifikowanych występują jako wnioskodawcy.

Zatwierdzonymi dostawcami mogą stać się wyłącznie podmioty dysponujące zapleczem organizacyjnym niezbędnym do zapewnienia prawidłowego przeprowadzenia działań związanych z dystrybucją owoców i warzyw albo przetworów mlecznych, które prowadzą działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa lub obrotu produktami mlecznymi albo owocowo-warzywnymi, przez okres co najmniej 6 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o zatwierdzenie. Podmioty takie występują do KOWR z wnioskiem o zatwierdzenie.

Zatwierdzeni dostawcy, którzy dystrybuują produkty kwalifikowane tylko w ramach jednego komponentu (owocowo-warzywnego lub mlecznego), mogą zawierać umowy nieodpłatnego dostarczania produktów ze wszystkimi szkołami podstawowymi, nawet tymi które chcą dystrybuować obydwa komponenty programu.

Zatwierdzeni dostawcy, którzy zrealizowali dostawy do szkół zgodnie z uprzednio zawartymi umowami nieodpłatnego dostarczania produktów kwalifikowanych, a dostarczone produkty zostały udostępnione przez szkoły podstawowe zgodnie ze sposobem udostępniania określonym w załączniku do strategii, mogą wnioskować do KOWR o przyznanie pomocy finansowej.

Opcja druga przewiduje, że szkoły podstawowe we własnym zakresie zaopatrują się w produkty kwalifikowane niezbędne do przygotowania porcji udostępnianych dzieciom uczęszczającym do tych szkół. W takich przypadkach to szkoły podstawowe występują jako wnioskodawcy.

Działania towarzyszące

W odniesieniu do działań edukacyjnych, promocyjnych oraz oceny programu, tj. działań finansowanych z budżetu programu, realizowane są one zgodnie z obowiązującymi przepisami przez Wykonawców wybranych zgodnie z przepisami prawa zamówień publicznych.

Działania z zakresu monitoringu

Działania z zakresu monitoringu programu realizowane są bezpośrednio przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w ramach administrowania programem.

7.6. Eligible costs

7.6.1. Reimbursement

rules Article 23(8) of the basic act and Article 2(1)(i) of the implementing regulation

Pomoc z tytułu realizacji działań z zakresu dystrybucji i udostępniania dzieciom owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych stosownie do przepisów art. 5 ust. 1 lit. a rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/40 z dnia 3 listopada 2016 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do pomocy unijnej na dostarczanie owoców i warzyw, bananów oraz mleka do placówek oświatowych oraz zmieniającego rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 907/2014 (Dz. Urz. UE L 5 z 10.01.2017, s. 11) kalkulowana jest jako iloczyn właściwej dla danego komponentu (owocowo-warzywnego albo mlecznego) stawki pomocy za jedną porcję oraz rzeczywiście udostępnionych dzieciom porcji w ramach danego komponentu.

Stawka pomocy za jedną porcję kalkulowana jest odrębnie dla każdego komponentu. Stawki pomocy w obu komponentach mogą zostać wyznaczone raz na cały rok szkolny lub na każdy z dwóch semestrów danego roku szkolnego, w zależności od warunków rynkowych.

---

¹⁴ Amount of support per unit: e.g. support per participant, in case of a farm visit or seminar/training.

¹⁵ Amount of support as a percentage of other categories of eligible costs: e.g. transport as % of the cost of supply of product.

¹⁶ Amount of support per output (e.g. portion of fruit/vegetables or milk) or result (e.g. pedagogical kit).

If the strategy sets maximum prices to be paid by beneficiaries for the products, materials and services under the school scheme please indicate the fair, equitable and verifiable calculation method used for their establishment (Article 2(2)(c) of the implementing regulation).

7.6.2. Eligibility of certain costs

Article 23(8) of the basic act and Article 2(2)(b) of the implementing regulation

Metodologia obliczania stawek pomocy (koszty porcji w komponentach owoce i warzywa i mleko)

Metoda obliczania stawki pomocy w „Programie dla szkół” w Polsce została opracowana przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (dalej IERiGŻ-PIB).

W okresie objętym niniejszą strategią zadanie kalkulacji poziomów stawek pomocy w „Programie dla szkół” w poszczególnych latach szkolnych będzie realizowane przez IERiGŻ-PIB przy uwzględnieniu cen hurtowych owoców i warzyw, cen zbytu soków i produktów mleczarskich, kosztów konfekcjonowania (pakowania i/lub obierania owoców i warzyw), kosztów transportu, pozostałych oraz marży dostawców.

Zgodnie z artykułem 4 ust. 3 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2017/40 podatek od wartości dodanej (VAT) nie kwalifikuje się do pomocy unijnej.

Opracowanie metody obliczania stawek pomocy oraz kalkulację poziomów stawek w poszczególnych latach szkolnych prowadzi w IERiGŻ Pani Profesor Bożena Nosecka wraz z zespołem (Bozena.Nosecka@ierigz.waw.pl).

7.7. Involvement of authorities and stakeholders

Article 23(6) and (9) of the basic act and Article 2(1)(k) of the implementing regulation

W przygotowaniu krajowej strategii i wdrożeniu rozporządzeń w zakresie Programu dla szkół, zaangażowane były następujące instytucje:

- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; zaangażowane w: planowanie, opracowywanie aktów prawnych oraz nadzór nad realizacją programu,
- Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (administrujący programem jako zadanie delegowane przez agencję płatniczą ARiMR); zaangażowany w: planowanie, wdrażanie programu (poza zadaniami agencji płatniczej związanymi z realizacją płatności), monitoring i ewaluację programu,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (agencja płatnicza); zaangażowana w monitoring, wdrażanie programu w zakresie zadań agencji płatniczej (realizacja płatności), monitoring programu,

- Ministerstwo Edukacji i Nauki; zaangażowane w planowanie oraz przygotowanie legislacji krajowej w zakresie działań edukacyjnych,
- Ministerstwo Zdrowia; zaangażowane w planowanie i koordynowanie działań realizowanych przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy,
- Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy; zaangażowane w planowanie, m.in. wskazywanie produktów, które powinny znaleźć się w koszyku dostaw, częstotliwość dostaw, wyznaczenie grupy docelowej,
- Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy; zaangażowane w planowanie, w szczególności proces kalkulacji stałej stawki pomocy,
- Interesariusze.

Zarówno projekt krajowej strategii, jak i projekty krajowych aktów prawnych w zakresie programu dla szkół, są konsultowane z interesariuszami reprezentującymi sektor mleczarski oraz owocowo-warzywny. Interesariusze brali także udział w spotkaniach z ekspertami Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy mających na celu opracowywanie przez IERiGŻ-PIB metodologii ustalania stawek pomocy w „Programie dla szkół”.

Interesariusze nie biorą udziału we wdrożeniu oraz w administrowaniu „Programem dla szkół” w Polsce. Mechanizm jest zarządzany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (agencja płatnicza), która delegowała jego realizację do KOWR (z wyłączeniem przede wszystkim zadań agencji płatniczej związanych z wypłatą pomocy).

---

¹⁷ *Fair=reasonable, not excessive or extreme: for that purpose, competent authorities should be able to explain/justify their choice.*

¹⁸ *Equitable=should not favour some beneficiaries or activities over others and ensure equal treatment*

¹⁹ *Verifiable=the determination of the costs must be based on documentary evidence that can be verified (competent authorities should be able to demonstrate the basis on which the simplified cost option was based – method, key steps, sources of data – Eurostat or national statistical institute or certified historical data of beneficiaries or cost accounting of the beneficiary - , calculation itself).*

7.8. Information and publicity

Article 23a(8) of the basic act and Article 2(1)(m) of the implementing regulation

KOWR będzie prowadził działania promocyjne, które będą informować szkoły i rodziców o Programie dla szkół oraz będą promować i upowszechniać wśród ogółu społeczeństwa wiedzę o wszystkich działaniach realizowanych w ramach programu, w tym o jego głównych komponentach, tj. udostępnianiu owoców, warzyw, mleka i produktów mlecznych oraz działaniach edukacyjnych.

W systemie prowadzonych działań mogą być stosowane różne środki komunikacji, informacji, reklamy czy promocji takie jak:

- kampanie i działania informujące o programie w mediach w tym także działania PR transmitowane za pośrednictwem telewizji, radia, Internetu lub prasy,
- konferencje, seminaria, warsztaty, imprezy plenerowe, konkursy i podobne wydarzenia poświęcone informowaniu o programie oraz towarzyszące im środki przekazu i wyrazu,
- materiały drukowane, strona internetowa, kanały w mediach społecznościowych upowszechniające i promujące program,
- drobne upominki i nagrody promujące program.

Zgodnie z przepisami art. 12 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2017/39 wszystkie wyprodukowane materiały i środki promocyjne będą zawierały flagę Unii Europejskiej i nazwę Programu oraz jeżeli ich wielkość to umożliwia, także informację o wkładzie finansowym UE i logotyp programu.

7.9. Administrative and on-the-spot checks

Article 2(2)(g) of the implementing regulation

Za realizację działań kontrolnych, w tym za przeprowadzanie kontroli administracyjnych oraz kontroli na miejscu odpowiedzialny jest KOWR, a całość procesu kontroli będzie nadzorowana przez ARiMR, jako akredytowaną agencję płatniczą UE.

7.10. Monitoring and evaluation

Article 2(2)(g) of the implementing regulation

KOWR prowadzi monitoring Programu w zakresie:

- 1) systemu udostępniania produktów kwalifikowanych uczniom na podstawie
  - a) danych własnych,
  - b) sprawozdawczości prowadzonej przez szkoły podstawowe,
  - c) danych pochodzących od zatwierdzonych dostawców;
- 2) systemu działań towarzyszących o charakterze edukacyjnym na podstawie danych uzyskanych ze szkół podstawowych uczestniczących w Programie.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 i art. 10 ust. 7 rozporządzenia wykonawczego Komisji UE nr 2017/39,

KOWR będzie przekazywał Komisji Europejskiej informacje nt. wyników prowadzonego monitoringu oraz rezultatów i ustaleń z przeprowadzonych kontroli.

Ewaluacja

Oceny Programu dokona podmiot wyłoniony przez KOWR w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Przyjęty model oceny będzie dostosowany do ostatecznych założeń programu, a w szczególności jego celów oraz będzie uwzględniał wytyczne Komisji Europejskiej dotyczące przeprowadzenia oceny programu.